

**BINNENGEKOMEN
TEAM POSTBEHANDELING EN
ARCHIVERING
D.D. 28-10-2024
No. 2024.03637
Portefeuillehouder: Garnier
Team: Beleid Sociale Zekerheid**

Aan het college van burgemeester en wethouders van Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Maastricht, 28 oktober 2024

Betreft: Schriftelijke vragen SP over compensatie voor overheidsfouten bestaansminimum.

Geacht college,

In 2023 werd er melding gemaakt van een overheidsfout die duizenden gezinnen in het land getroffen heeft. Door deze fout zijn mensen qua inkomen onder het bestaansminimum terechtgekomen. Gemeenten kunnen actie ondernemen. Echter werd er al snel geconcludeerd dat veel gemeenten deze mensen niet actief opsporen om ze te informeren en de zaak op te lossen c.q. te zorgen voor compensatie.

Ook de geboden hulp van de Belastingdienst grijpen lang niet alle gemeenten aan. De compensatie van die gezinnen die in armoede leven door een overheidsfout, verloopt dus uiterst stroef. Gemeenten vinden het ingewikkeld en tijdrovend. De landelijke overheid kan gemeenten helpen door lokale lijsten ter beschikking te stellen van mogelijke gedupeerden, maar lang niet alle gemeenten gaan op dat aanbod in en vragen de lijsten van potentiële slachtoffers aan. De fout betreft ongeveer 6.400 huishoudens. Zij leven onder het bestaansminimum doordat de regels rond uitkeringen, toeslagen en belastingen elkaar onbedoeld in de weg zitten.

Het probleem is al sinds 2016 bekend en maakte de ombudsman er melding van, maar pas begin vorig jaar kondigde het kabinet aan actie te ondernemen, na [een artikel in NRC](#) en Kamervragen.

Het probleem ontstaat bij 'eenverdieners': stellen van wie één partner eigen inkomen heeft. In dit geval is dat vaak een arbeidsongeschiktheidsuitkering van het UWV. Die uitkering is netto hoog genoeg, maar de gedupeerden krijgen minder toeslagen dan de bedoeling is. Hun bruto-inkomen wordt als gevolg van zeer specifieke belastingregels namelijk veel te hoog, waardoor zij toeslagen moeten terugbetalen. De meeste gedupeerden komen hierdoor honderden euro's per jaar onder het minimum, sommige meer dan 1.000 euro. Dus toenemende kans op armoede en schulden.

Een definitieve oplossing komt op zijn vroegst in 2028. Dan hoopt de belastingdienst automatisch het juiste toeslagenbedrag te kunnen uitkeren aan de gedupeerden. Tot die tijd moeten gemeenten deze gezinnen opsporen en, ieder jaar opnieuw, hun inkomensgat repareren. De meeste gemeenten zijn daar nog niet of nauwelijks mee begonnen. Wat is de status in onze stad?

Problematische schulden

Ook voormalig minister Carola Schouten (Armoedebeleid, ChristenUnie) riep gemeenten op de lijst alsnog aan te vragen. „Het gaat om mensen die onder het sociaal minimum leven doordat ónze regelingen tegen elkaar inwerken”, zegt ze. „Ze krijgen niet waar ze recht op hebben: dat is al reden genoeg om hen te willen helpen.”

Door hun lage inkomen is de kans ook groot dat zij in de schulden komen. „Dus los van het morele punt”, zei Schouten, is het voor gemeenten ook praktischer om gedupeerden zo snel mogelijk te helpen. „Uiteindelijk komen ze toch een keer aan je balie en dan kunnen de problemen groter zijn.”

Vanaf 2025 jaar moest de jaarlijkse compensatie makkelijker worden voor gemeenten. Een nieuwe wet zou hen dan de mogelijkheid geven om alle gedupeerden hetzelfde, hoge compensatiebedrag te geven, ongeacht hun werkelijke schade. Dat scheelt ambtenaren veel werk: nu moeten zij voor ieder slachtoffer een complexe berekening maken.

Maar er waren tegenvallers. De lijsten van de Belastingdienst zijn minder bruikbaar dan gehoopt. Dat komt doordat ze gebaseerd zijn op voorlopige inkomensgegevens van een vorig jaar. Dat zou niet erg zijn als de groep gedupeerden jarenlang dezelfde blijft. Maar dat is niet zo, blijkt uit nieuwe analyses. In twee jaar tijd is ongeveer een derde tot de helft van de groep vernieuwd.

Meer moeite doen

Dat is slecht nieuws voor gemeenten. Als zij álle slachtoffers willen helpen, hebben ze niet genoeg aan de lijst. De rest zullen zij moeten opsporen. Makkelijk is dat niet want de doelgroep heeft meestal geen idee dat ze in deze situatie zitten en recht hebben op meer.” Het gebeurt daarom vrijwel nooit dat gedupeerden zichzelf komen melden. Gemeenten zouden een communicatie-actie kunnen opzetten. „Maar ook dan is de vraag of mensen zich aangesproken voelen.”

Gemeenten kunnen ook maatschappelijke organisaties vragen om alert te zijn op dit probleem. Dat is nuttig, maar de kwestie is zó ingewikkeld: „Je kunt niet van alle maatschappelijk werkers, en zeker niet van vrijwilligers, verwachten dat zij dat helemaal begrijpen en herkennen als ze het tegenkomen.” Tot de definitieve oplossing in 2028 zal het moeilijk blijven om alle slachtoffers te compenseren.

Wij komen vervolgens tot de volgende vragen.

1. Heeft het college kennisgenomen van het bovenstaande beschreven probleem, de fout in het systeem waardoor inwoners onterecht gekort worden op regelingen?
Zo ja, wat werd er in de tussentijd gedaan om het op te lossen voor mogelijke slachtoffers in onze stad? Zo nee, waarom niet? Gaat u dan alsnog en zo spoedig mogelijk actie ondernemen om het probleem in kaart en brengen?
2. Zijn er in Maastricht gedupeerden van de overheidsfout en hoeveel mensen hebben we dan in beeld?

3. Is het college het met de SP eens dat deze mensen zo snel als mogelijk gecompenseerd en geholpen dienen te worden als dat nog niet gebeurd is in de tussentijd?
4. Denkt u dat er nog meer mensen in de problemen zijn gekomen die niet op de radar staan? Kunt u een inschatting maken van het aantal en hoe denkt u deze groep alsnog te bereiken?
5. Heeft u contact gelegd met potentiële gedupeerden om e.e.a. te adresseren en mogelijk op te lossen? Heeft u actief geprobeerd gedupeerde mensen op te sporen en te helpen?
6. Heeft het college gebruik gemaakt van de aangeboden hulp van het rijk en de belastingdienst, zo ja heeft dat geleid tot opsporing van slachtoffers en werden die adequaat geholpen in de tussentijd?
7. Heeft het college er alles aan gedaan om mensen via communicatie, pers en persoonlijke berichten en partners in het veld, op de hoogte te stellen van een mogelijke overheidsfout die hersteld zou kunnen worden? Kan het college ons aangeven wat er precies op het gebied van communicatie heeft plaatsgevonden? Wat was het concrete resultaat?
8. Heeft het college contact met andere relevante organisaties die een oplossende of signalerende rol zouden kunnen spelen in dit dossier?
9. Op welke wijze is het college van plan deze inwoners te compenseren?
10. Hoe gaat het college om met eventueel ontstane schulden door de fout die is gemaakt door de overheid?

Hoogachtend,

Jack van Gelooven
Fractievoorzitter SP